„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приповлано“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 61. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 21. АПРИЛА 1899. ГОДИНА XXXIV.

Наше зло.

Од неколико дана овамо, опет се нешто кува између Беча и Пеште. А да по нас добро бити неће, то већ видимо по писању мађарских листова.

Када се оно подигла силна бура, која је морала оборити Банфија, да га замени Коломан Сел, сви ти листови писали су, да ће све сад поћи на боље. Тврдило се тада одлучно, да је у сваком питању постигнут потпун споразум између обе владе. Нарочито се истицала т. зв. Селова формула у погледу поравнања. Но мало по мало па је све јасније и јасније бивало, да тај споразум није тако чврст и сигуран. А ево дође дан да се увиди, како тај споразум у ствари и не постоји.

Угарско министарство управило је ноту на аустријску владу, у којој тражи од ове, да се одржи Селова формула. По тој формули као што је познато, Угарска могла би и самостално уредити своју економску независност, ако се до 1903. год. питање о поравнању законитим путем т. ј. преко сабора не реши.

Аустријско министарство неће да зна за Селову формулу. Оно тражи да се данашње стање протегне и преко 1903. год. једном речи све дотле, до год се путем закона ово не измени.

И тако је сад опет настао неспоразум у питању поравнања, и опет ће отпочети преговарања. И нема сумње да ће бити онако, како траже они у Бечу.

У угарском сабору говорио је недавно посланик Угрон и истакао је, да Угарска нема пред собом јасна пута, да она још управо не зна, шта треба да чини. Тврдио је, да Угарска мора живети независним, слободним животом, ако хоће да напредује и да јачи. Тврдио је да је по Угарску заједница са Аустријом ланац, којим је Угарска спутана и због кога њој будућности и живота нема.

Министар претседник Сел у одговору своме изнео је своје уверење. По томе уверењу његовом, Угарска не треба самостална, независна живота. По њу је заједница са Аустријом корисна, и она само у тој заједници напредовати и развијати се може.

Из тога одговора министра-председника јасно се види, да ће се он, а поред њега и већина у сабору борити за економску заједницу с Аустријом. А док је овако, дотле су и они у Бечу сигурни, да поравнања мора бити. И кад је тако, онда аустријској влади и није потребно да попушта, јер је јасно, да ће угарска влада попустити, само да дође до поравнања. Но не треба да се варамо. Економска ова веза између Аустрије и Угарске је само извештачена. И с ове и с оне стране Лајте, влада незадовољство због ове веве, тешка је и једнима и другима. А кад је тако, она не може постојати за дуго.

Не мислимо тиме да рекнемо, да је време близу, кад ће се ово догодити, али свакако оно није тако ни далеко, зло је пак само, што се ово данашње стање толико подржава, јер што се оно буде дуже подржавало, то је по нас све горе. Код нас су економске прилике врло жалосне. Ми нагло идемо у натраг и нема сумње да овако издржати за дуго не можемо.

И то је оно зло, што се код нас баш о овоме врло мало рачуна води. Мање него о свему другом. Наши државници још се и данас заносе тиме, да у Угарској створе један народ, да играју велику политику и да траже да продиру чак и у Кину. Но нема сумње, да ће нам се ово љуто и осветити. Јер кад наше рођено зло само од себе избије, том ће по нас судбоносније бити. Политичка кола Угарске као да опет ударају старим путем, који може бити по друге добру води, али по саму Урарску никако не.

Нови Сад, 20. априла.

Сукоб између краља Александра и краља Милана. Из Београда стижу вести, да је између краља Александра и краља Милана дошло до оштрија сукоба, и да се краљ Милан због тога удалио за неко време из београдског двора. О овоме догађају пишу и страни листови. И колико се зна, ствар је у овоме: Краљ Милан је опколео краља са својим оданим људима тако, да краљ Александар не може ни с ким разговарати ни једну речцу, а да о томе краљ Милан не дозна. Он је управо заробио краља Александра. Но није само на томе остало. Од неког времена ишао је краљ Милан много даље. Сва писма што је краљица Наталија писала своме сину, краљ Александар није примио, јер их је краљ Милан задржавао себи или боље речи заплењио. Исто тако и свако писмо које је краљ Александар писао својој матери, краљица Наталија није их добила, јер она нису њој послата, већ су по заповести краља Милана, њему т. ј. краљу Милану предата. Краљ Александар сазнао је за ово, и није могао да отрпи, и да се покаже послушан као до сад. Он је због тога устао против свога оца, те је између њих дошло до крупних речи и отворена сукоба. Краљ Милан је нашао за добро, да се на неко време склони из Београда и оде у лов. По себи се разуме да краљ Милан није ово лако учинио и да је морало бити јаких разлога, да га на ово склоне. О овоме догађају много се прича по Београду и неки му чак и велику важност приписују. О ближим појединостима још не може да се сазна, али баш та тајанственост и даје повода најразноврснијим нагађањима.

О проневери патријарха Бранковића.

Патријархово „трговање“. Пишу нам из Карловаца: „Пригоде“ патријареве што их је починио као прота и епископ долазе јасно у опреку са кривичним законом. Међутим ја сам вам већ послао један цветак о трговању Георгија Бранковића из времена његова патријаршества. Та „трговина“ је тако гадна и некоректне природе, да би због таког и сличног трговања сваки виши чиновник себе онемогућио. Данас ћу да вас известим о још једној таквој трговини патријарха Георгија. Прочитајте и то, па ћете се уверити, да данашњи патријарх Георгије просто не може да живи без нечистих послова. Он као патријарх не може да проневерава црквене новце, јер не рукује никаквим новцем, али штипа тамо где може и колико може. Дакле да чујете:

Пре неколико година зажели патријарх Георгије да купи нека дворишта на рибњој пијаци од капетана Живојновића и ступи ради тога с њиме у погодбу. Капетан Живојновић тражио је за та дворишта 3.000 фор. а патријарх је нудио 2 500 фор. и нису се погодили.

Међу тим је патријарх Бранковић другчије смислио. Он ступи у преговор са капетаном Живојновићем, да купи од њега две куће и она дворишта ради којих се већ погађао. Пазар буде учињен за 8000 фор. Кад је дошло да се напишу уговори, онда патријарх удеси ту ствар овако.

Две куће купује архидијецезални епархијски фонд за 6000 фор. и она дворишта ради којих се разбила погодба са капетаном Живојновићем купује он сад за себе и плаћа куповину од две хиљаде форината. Тако је то патријарх тражио и тако је тај куп и у грунтовници проведен и тако је Његова Светост добила дворишта, за која је и сама нудила 2500 фор за своту од 2000 фор. и ону разлику од 500 фор. подкусурио је архидијецезални фонд, који је толико скупље морао куће платити.

Ко сад овде не види прљаво трговање, које мора осудити сваки поштен човек?! И ово је други случај, где видимо, како патријарх Бранковић своја приватна куповања и продавања меша са јавним црквено-народним пословима, само да боље прође. А разуме се, увек уштине за себе мало користи. Кад год 500 фор. кад год и мање ал тек, види се да му се живот не мили и да не може слатко да руча, ако цркву и народ бар мало не закине. — Што дикла, навикла! И ми не знамо само: докле ће тако?

*

Шта је решио синод у ствари проневере патријареве? Пишу нам из Будимпеште. „Пре неки дан изашла је у једном бечком листу: Информацији вест, да је епископ Мирон одбио, да састави екстрајудициалну комисију. А одбио је зато, што се у конзисторијалној системи увек говори само о том, да патријарх саставља екстрајудициалну комисију, а нема нигде да то може чинити и најстарији епископ. Истина у многим приликама је заменик патријара најстарији епископ, ал за овај случај то није изрично наведено, а епископ Мирон неће да се упушта у аналогије. . .

Што се синода тиче, вели се дословце ово: „Синод је изјавио, да је надлежан да суди патријару, али само под његовим, патријаревим председништвом, јер синод без патријара не може држати седнице. Сумња се да ће епископ Змејановић признати компетенцију таквог синода, у коме би био председник и оптуженик једна и иста личност.“

Пошто су већ раније избили на јавност, гласови да је синод решавао патријареву ствар, под патријаревим председништвом, то сам се потрудио да разберем што поближе о овој ствари. Могу вас најсигурније известити, да су српски посланици угарског сабора који припадају владиној странци веома добро обавештени о свему и трудесе свим могућим средствима, да упливишу код министра-председника Села у корист патријареву, јер владини кругови су веома непријатно дирнути оним, што се догодило у синоду. Кажу, да је један члан владе више пути изјављивао узастопце: „Синод је заузео са правног гледишта немогуће становиште и учинио крајњи апсурдум.“

А синод је, то вам могу јавити из сасвим поузданог извора, решавао патријарену ствар доиста под председништвом самога патријарха. И упутио је епископу Змејановићу синодско решење у ствари патријаревој, које носи потпис патријарха.

ПОДЛИСТАК

МОЈ ЧИКА.

Ах, што имам, чику, та нема га на далеко и на широко. Ал' прави, правцати чика! Ни једно му име не приличи као: Чика. Кад му кажем: чико, он не зна шта ће од радости и милине. Одмах јаче увија и извија десни брк, намешта онај његов маслени капут, зачкиљи очима, па тек отегне кроз нос, онако кратко лаконски: хм? Сав се топи!

Одлазио сам му сваке године. А чим одем, он још с врата повиче:

— Код кога си дошао?

— Код мога чике!

— Ух, голубе мој, живио! А кога волеш?

— Мога чику!

— О, сунце моје, жив и здрав био!

Него та чикина љубав била је особите сорте. некако ми загопетна и накратко насађена. Само ме је један дан волео видети у гостима. Други дан би већ рекао:

— Па, синовче, кад одеш кући поздрави ми и оца и матер.

Ја сам, дабогме, одмах разумео »виши миг« таког поздрава, те смишљао само како да му доскочим.

Једног лепог дана, баш се ја спремам да пођем кући, ал' мој чика поче јаукати.

— Шта је чико?

— Јао, синовче, страшно ме зуб заболе.

— Та проћи ће то чико.

— Јао, бојим се. Донесдер ми мало рума!

Помози боже, помислим у себи, сад ћу се нагостити код мога чике! И за тили час — план ми беше готов. Самац је, никог нема ко би га дворио — дакле ја ћу.

Дотрчим с румом. Чика натегне, да се сав стресао.

— Е, чико, ја одлазим. Дај Боже да оздравите и да вас други пут здрава затечем.

— Не-не-не! Нипошто! Куд си навалио, зар не видиш како ми је? Остани још, па кад ми буде боље, онда иди.

— Али, шта ће они код куће рећи?

— Нека кажу шта хоће, ти си код твог чике! Узми какву књигу па читај.

Ја једва дочекам и останем. Нађем неку књигу, седнем поред чике и узех читати Тек што сам почео, прекине ме:

— Остави књигу. Мени се овај зуб ни мало не допада. Него обуци капут, па жури у апотеку.

— Али, чико слатки, зубобоља и зубобоља није увек једнака Не помаже сваком баш исти лек!

— Е-е-е! Па ти донеси од с аког по мало!

— Уф, како ћу то?

— Ај, мој синовче, твоји су дедови чак из Рације пешке дошли!

— То је истина.

— На своји рођени леђи целу кућу носили!

— Тешко да није тако!

— Били јунаци!

— Боме јунаци, али . . .

— Па ти да ниси кадар донети лека за један мали чикин зуб?! Море, ја сам некад много више полагао на твоју памет. . .

— Знате шта чико? Знам ја лека и без апотеке.

— Какав је то лек?

— Извадите зуб!

— Наопако, само то ни за живу главу!

— Па и славнији су људи вадили зубе, па су опет остали славни.

— Не-не-не! не даде се мој чика ни осолити.

Сутра дан чики све горе.

Отекао му је сав образ, а уста се изјерила у страну. Погледа ме и рече:

— Шта ти синовче мислиш о овом мом белају? Хоћел то проћи и шта ће бити?

— То не знам чико. Него ја би вам казао нешто, ал се и сам бојим, дал' да вам. . .

— Шта?

— Слутим, да се неће отуд излећи врућица.

— Врућичина? Наопако!

— Јест. Знате, да је и повојна стрина патила од зуба, а после врућицу добила. Зазор ми је каз'ти, чиво, ал знаци су исти. Може се на минуте израчунати и кад ће доћи.

Извадим оловку, те станем — бајаги — рачунати. А као узгред упитаћу га:

— Јел те чико, кад је стрина добила тифус?

— Сутра дан око поноћи, не знам баш на минуте, одговара ми узверени чика. А ја њему:

— Тако је, тако. Кад је човек у тој болести хоће и кроз прозор да скаче! Сећам се покојне стрине, и она је тако пагнула. Можда се ја у рачуну и варам ал знате — што онај каз'о — »мрка капа зла прилика«. .

— Синовче, шта ти то рече?! Ај наопако, зар сад под старост кроз прозор да скачем?! Поручуј одма по доктора нека дође. Истина Чивут је, ал другог немамо.

Уживао сам — грешно је рећи, ал тако је — кад сам видео како ми се чика поплашио. Ал сад сам вам био у свом елементу — враћам гостољубивом чики »мило за драго«. Ја у гостима код њега једем, пијем, шта хоћу. Живот на сву меру, па то вам је!

Чика ме кад-кад погледи, али ништа не сме да ме пита.

Поплашио се као мало дете. На зуб и за-

У том решењу позива епископа Змејановића, да или он сам ступи као тужитељ на среду и изнесе доказе или да повуче тужбу. Уједно се извештава епископ Змејановић, да ако изнесе доказе, онда ће се та ствар претрести у синоду и опет под председништвом самога патријарха Георгија, а епископу Змејановићу неће бити у синоду места, кад се буде расправљала та ствар. Ово решење донео је синод — једногласно.

И сами Срби посланици владине странке држе, да је синод учинио грдну погрешку кад је донео такво решење. Записник о свему томе поднео је краљевски комесар министру-председнику а затим и Њег. Величанству. Срби посланици владине странке држе, да кад је већ синод и донео такво решење, да патријарх Георгије није смео на то пристати, да председава у ствари у којој га туже. И држе, да је он учинио нешто, што баца веома ружну сенку на његову „невиност“.

Ипак се надају, да ће ма каква погрешка епископа Змејановића спасти још патријарха, а и иначе се патријаршеви пријатељи упињу из петиних жила да докажу, како само синод може судити у тој ствари, а синод без патријарха не може држати седнице.

(Ово последње не стоји. И ми ћемо о целој тој „апсурдној“ ствари проговорити опширније у идућем броју. Пр. ур. „З“.)

*

Тужба епископа Змејановића. Вршачко „Српство“ јавља, да је епископ Змејановић на позив синода послао своје доказе, који су узбунили сав патријаршески двор Према овој вести изгледа, да је епископ Змејановић признао компетенцију онаког синода, у коме би тужитељ, епископ Змејановић, био искључен, (што је на послетку и у реду) али би оптуженик, патријарх Георгије био председник. — То је стајало епископу Змејановићу од воље да учини. Међутим да је ова ствар приватно-правне нарави и да се тиче само епископа Змејановића и патријарха Бранковића, она би с тим била и свршена. Јер кад су чланови синода једнодушно решили, да под председништвом патријарховим суде патријарху, они ће га и ослободити ма на који начин. Али то није ствар епископа Змејановића и патријарха Бранковића. Имаће у том и народ, па и народни посланици да кажу своју реч. Јер нека се са таким суђењем и по сто пута задовољи епископ Змејановић, народ и народни посланици не могу то учинити. Тиче се народног добра и патријаршеског достојанства, па у тој ствари треба да се суди чисто и коректно, а не ма како и онако, како је брука, зазор и срамота.

*

Шта намеравају с епископом Змејановићем? „Српство“ пише: „Још се не зна, хоће ли се синод после Ускрса састати да суди. Ако синоду буде патријарх председавао, онда ће синод тужбу као неосновану одбити, опи ће и Змејановића оставити на миру, јер би иначе могла доћи ствар и до самог краља и онда је патријарх пропао. (Ми смо већ више пути јавили, да се синод равишао код тог питања, кад је патријарх пристао, да му се суди под његовим председништвом, али је тражио, да се одмах и без икаква испита осуди епископ Змејановић, што је тужба изашла на јавност. Пр. ур. „Заст.“)

*

Вршачко „Српство“ пише: „Јављају нам из Карловаца, да је епископ Змејановић на позив синода послао своје доказе. Докази о патријарховој кривици су тако јаки, да му неће помоћи ни новосадско „Наше Доба“, које хоће да докаже, да је патријарх све чинио из добре намере! Упада у очи, да пештански листови ћуте о овој афери. После оне жестоке канонаде — овака тишина! Патријарх је, кажу, новинарима поделио преко 50.000 фор. само да ћуте. Не тражи он, да га они бране, — већ само нека ћуте! У Карловцима се говори, да су новинари и остали патријархови бранитељи искали још новаца, па прете, да ће и опет почети да пишу о тој афери, ако не добију бар још 50.000 фор. Патријарх Бранковић хуче од муке, јер није сигуран, хоће ли дочекати бербу? Још се говори, да ће патријарх због болести дати оставку. Једина му је још жеља, да дочека овогодишњу кукуружњу бербу. Ако се пак Сел одлучи за сазив сабора, а патријарх ће похитати с оставком.“

Политичке вести.

Прилике у Угарској. Наш краљ стигао је у суботу у вече у Пешту. Краљ је дошао на дуже време, које ће провести делом у будимском двору а делом у Геделе. Са краљем је дошао и надвојвода Фрања Фердинанд, који стоји најближе престолу. Долазак владарев у Угарску доводи се у свезу и са важнијим политичким догађајима, нарочито пак због тешкоћа, које су настале у питању поравнања.

Министарска криза у Аустрији. Сви аустријски листови пишу о томе, како је влада Тунова отступила, само ће се још да спроведе језични закон. Неки листови доносе да ће се ово за најкраће време догодити, док други тврде, да ће за сада бити само делимична министарска криза.

Конференција мира. Као што смо јавили, Турска је попустила, те ће и Бугарска бити заступљена на конференцији мира. Бугарски листови доносе, како Турска није била томе противна, да и Бугарска буде заступљена. Други су разлози што је Бугарска тако касно позвана, да учествује у конференцији мира. (?!) Бугарска ће послати само једног јединог заступника у Хаг, и неће му никакву пратњу придавати. И по бугарским листовима то се чини само из обзира на штедњу.

Енглеско-руски споразум. Енглески министар марине држао је недавно говор, у коме је одушевљено истакао како је политички хоризонт ведар, и како нема на њему ни облачка, који прети опасношћу. У своме говору споменуо је о споразуму Француске и Немачке, а за тим се подуже позабавио о односима Енглеске и Русије. Док неки листови тврде да је енглески министар рекао, како је између Енглеске и Русије већ постигнут потпун споразум у питању Кине, дотле други листови оно побијају и тврде, да је министар рекао, како је врло близу споразум између обе државе у том питању. Ова друга вест свакојако је поузданија јер је вероватнија. Многе ствари имају још да се реше између Енглеске и Русије, а брзо решење њихово не да се тако лако замислити, јер Енглеска само себи дере, а и Русија, неће да попушта Још пре два три дана енглески су листови са пуно жучи писали, како је Русија закупила на 99. год. три кореанска пристаништа, и како Енглеска не сме на ово мирно гледати. А са персијским питањем стоји још горе. И ако је може бити прерана вест, да је Русија посела трговачко пристаниште Бендер-Абас, то је ипак неоспорива истина да Русија одлучно и стално ради на томе, да кавкаску жељезницу споји са персијским морем. Да је пак тако, сведочи најбоље то, што је Русија одаслала недавно онамо једну експедицију ђенералног штаба и инжињера. Осврћемо ли се још на питање абисинско, критско, и сиријско. (у овом последњем нарочито неће Русија никог да трпи) онда доиста морамо доћи до тога уверења, да споразум руско-енглески неће тако лако и тако брзо ићи од руке.

Вести из места и са стране.

Београдско гимнастичко друштво „Сокол“. Другог дана Ускрса посетило нас је београдско гимнастичко друштво „Сокол“. Приредило је тога дана у вече јавно предавање, које је врло лепо испало. Отворено можемо рећи, да је друштво осветлало себи образ. Сваки члан показао је добру школу, сигурно, вештачко и лако извађање видело се у сваког. Имали смо прилике да видимо и тако тешке ствари, које ретко да могу да изведу и људи, који се једино тиме баве и приказују. Од најстаријег па до најмлађег члана сваки је био сигуран у свом послу. Друштво ово изводи је врло лепе, тешке и разноврсне игре и заинтересовало би и највеће светске вароши. Не можемо а да не споменемо, да је посета била врло слаба, но кривица је до тога, што је друштво изненада дошло и што се није ништа порадило да се наше грађанство заинтересује. Овом приликом морамо истаћи, да осим четири чеха официра, ни једног иноверца не беше. Наши Срби и овом приликом не треба ово да забораве, те из признања и од сад, као и досад јатомице поврве и испуне дворану, чим се каково страно друштво појави.

Са излета у Сантову. Пишу нам, да је други дан Ускрса у Сантову служба божја врло свечано одслужена. Службу је одслужио тамошњи привремени парох г. Милутин Гавриловић са ђаконом сомборским г. Ђ Павковићем и то најсвечаније, још је г. парох прикладан и леп говор држао. На јектенија су одговаралe наше нове сестрице и то доста лепо, чак и Христос воскресе и Воскресеније су већ научиле тако, да је цео народ из гласа појао, разуме се према томе, колико је који био у стању за ово кратко време научити. Ко год дође те их види како одушевљено, како с побожношћу а што је најглавније, како многобројно посећују св. богослужења па не само литургију и вечерње, па којима их свагда до 800 које људи које жена имаде, тај сваки признаје и исповеди јавно, да тога одушевљења код нас на жалост нема, те да би већ једном требало на томе порадити, да се и наш народ отргне из тог тврдога верског сна и немара.

Приликом „Васкресенија Христовог“ тако је величанствено било, да су многи од узбуђења и радости плакали, та кад су већ и римљани били на воскресенију и ако можда из простог љубопитства, ал тек као што веле ни један ваљда није у кревету остао, и ако је воскресеније било у 3 сата у јутру, може се замислити, колико је света било. Та милина је било видети толики силан народ, а још величанственији изглед давало је тој свечаности то, што су сви том приликом носили запаљене свеће, уз то пуцњава топова као и илуминација а особито разлегање песме „Воскресеније“ твоје“ из толико стотина грла побожног и одушевљеног народа.

Због рђавог времена страних гостију није много било, али за то је ипак привремена и то доста велика црква дупком пуна била.

И ако је као што смо навели тај дан доста непогодан био ипак је било гостију из околних места као из Баје, Станишића, Ријице, Мохача па чак и Винковаца и Опатоваца у Славонији. Но овом приликом неможемо а да не споменемо и опет старо зло Сомбораца њихову равнодушност. Та још пре 1 дан многи се спремаху и говораху да ће ићи, кад оно, осим двојице тројице није било никога више из Сомлора.

Накнадно још треба да споменем да је сомборски сликар г. Тихомир Стојановић и ако је сиромах болешљив ал је те: ипак ишао и он у Сантово да скине неколико лепих слика наших нових Срба и Српкињица а које ће се послати у поједине календаре. Осим тога ће свако ко жели те слике имати, моћи код истог сликара набавити.

Гост очевидац.

Прилог за сантовачку цркву и школу. Српска православна црквено-школска општина у Бегечу, решила је у својој скупштинској седници од марта, да на сантовачку цркву и школу приложи 25 фор. Осим овога купљено је по селу преко ускршњих празника, прилога на исту циљ.

Забава. „Београдско певачко друштво“ приређује 24. априла (6. маја) у Суботици концерат, уз суделовање гђц. Данице Коњевићеве.

† Прота Мане Грбић. На велики петак умро је у Гор. Карловцу прота Мане Грбић, дугогодишњи катихета тамошње учитељске школе, члан епарх. школ. одбора и конзисторије горњо-карловачке. На књижевном пољу стекао је гласа својом историјом „Карловачког владичанства“. Некад је био одлучан борац за народна права, али је касније пашао за добро да постане барјактар клерикалски, те је у нар. црк. сабору год. 1892. употребио сву своју беседничку моћ у корист Јединственог статута. Лака му земља!

Забава. Перлеско срп. православно црк. певачко друштво приређује у корист своје благајнице беседу с играном на Ђурђев дан (23. априла) 1899. год

Забава. Темишварска фабричка српска младеж под заштитом месног црквеног одбора приређује на Ђурђев-дан т. ј. 23. априла (5. маја) 1899. год., као на дан црквене славе фабричке црквене општине у корист срп. вероисп. фабричког школ. фонда у просторијама „Фабриксхоф“-а своју прву Ђурђевску забаву.

Вечерњу забаву са певањем и играњем приређује новосадска трговачка омладина у корист своје „Болничке задруге“ а за набавку друштвеног барјака на Ђурђев-дан 23. априла (5. маја) 1899. у Новоме Саду у дворани „Царице Јелисавете“ уз суделовање војничке капеле ц. и кр. 70. пешачке пуковније. Улазница од особе 1 фор. Почетак у 8 сати у вече. Добровољни прилози примаће се с погледом на добротворну цел, са великом захвалом.

Жалосне слике. У данашњем добу нису ретки појединци, који се дају поткупити и служе туђем интересу, па ма овај како не частан био. Али не само појединци, већ и листови, који такођер стоји у служби силника и богаташа. За чивуцку штампу знамо то већ поодавна. Драјфусова афера изнела нам је новинарство у правој његовој боји. А шта тек да кажемо за неке наше листове, који се и за најмању цену, радо стављају сваком у службу. У нашем новинарству захватило је ово зло дубока корена. Шпекулација и интерес постали су начело и свест. О овоме дало би се писати на жалост врло много. Но оставићемо за сада то па страну, а донећемо по „Српству“ белешку, о српским листовима, који на жалост стоје у служби босанске владе. „Наше Доба“, „Ново Време“ и београдске „Мале Новине“ су органи Калаја, примају од њега худу на граду, а за то њега и управу му хвале и уздижу, те тиме по лицу ударају своју браћу, српски народ у Босни и Херцеговини. „Српство“ доноси да „Наше Доба“ и „Ново Време“ примају годишње од босанске владе 1000 фор. а београдске „Мале Новине“ још и више, „Српство“ уједно износи, на који начин чини ово босанска влада. Она претплаћује годишње 100 примерака од тих листова. „Српство“ уједно доноси цео исказ, кога све босанска влада претплаћује па „Ново Време“. У том исказу има окружних области, котарски уреди, котарске испоставе и разне приватне личности међу њима на много и српских епископа. „Српство“ има овај списак у оригиналу, какав је послат од босанске владе, и оно га износи у целости. Кад прочитамо ово, онда нам заиста одвратно бити мора, да има српских листова, који се стављају у службу и отвореног непријатеља српског народа, само да дођу до макакове награде. Сетимо ли се да ови листови стоје и у служби краља Милана, онда нам је заиста јасно колико им лежи на срцу добро српског народа. И ти и такови људи не стиде се да говоре о начелу, карактеру и свести.

Утакмица. На пештанском тркалишту десио се ово дана несретан случај, коме је као жртва пао млади гроф Баровски. При утакмици на коњима суделовала је сама госпоштина. Десет коњаника се утркивало, а први беху гроф Пејачевић и гроф Баровски. При наглом скретању у трку, гроф Баровски изгуби равнотежу, сруши се под коња који му главу размрска, пре него што и сам паде. Ни брза лекарска помоћ не мога младога грофа у животу одржати. Млади гроф је био у 27. години, из отмене пољске властелинске куће, а своју годишњу апанажу од 20.000 фор. трошио је већином на коње.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 20. априла.

Будимпешта. (Сабор). У данашњој седници продужена је расправа о куријалном суђењу. Против т. зв. канцел-параграфа говорили су Месленњи, Јурис, Комлоши, Вишонтаји, а за канцел-параграф говорио је Полоњи.

Будимпешта. Надвојвода Фердинанд Фрања примио је више великодостојника и државника у аудијенцију.

Беч. У данашњем заседању покрајинског сабора интерпелисали су Шнајдер и другови намесника о писању бечког антисемитског листа „Deutsches Volksblatt“-а. Јер овај лист доносећи о покољима и изгредима противу Чивута, писањем својим још више дражи против јеврејског народа.

Брин. Тикачи су решили, да преко једног посланства затраже од фабриканата, да само десет сати раде дневно. Не буду ли се фабриканти ономе захтеву одазвали, тикачи ће онда штрајковати.

боравио, па сад само на тифус мисли! Заву као главу у јастук, па само хуче.

После једног часа, дође и доктор. Прегледа чику, па се уозбиљио.

— Вами још не фали много. Само собу чувајте. А за зуб. . .

— Али, господин — докторе, мени је здраво рђаво. Не због зуба, него језа ми је. . .

— Маните се тога дивана.

— Добићу можда тифус, па и кроз прозор скакати!

— Којешта. . Како можете тако говорити?

— Е, знам ја по мојој покојној, и она је тако.

— Хм . . хм промрмља доктор.

— Бојим се, господине. Видите ви то боље!

Доктор без једне речи седе на кревет, набере чело и наново почне прегледати. Кад је све прегледао, рече:

— Још нема никаква знака.

— Могу ли устати? упита га чика.

— Не — не! Останите само у кревету. Још нема ништа али као да се спрема. Јести не смете ништа. Из ове флашице узимаћете тринаест капљица свака 2 сата. Онда ћемо видети, шта ће бити.

*

Сутра дан пред вече сво опет доктора. Опипа чики бйло па ће рећи:

— Видите, како је добро, што сте ме одма звали! Пред спавање увићу вас у влажан ладан чаршав, па мора вам боље бити. А сутра опет рицинуса и коју лимунаду, па даће бог. . .

На молбу докторову нађох се и ја у послу и радњи, те му помогнем спетљати чику у ладан чаршав.

Не потраја дуго и чика захрка и — као највећи богоугодник — заспа.

Доктор сео на кревет. извадио сат, па »штондира« чику.

Највећа тишина. На једаред скочи чика као бесомучан па загрми:

— Гладан сам, прегладан! Шта ме мучите, триста вам ових и оних! . .

Високоучени доктор разрогачио се, па убрзо зграби шешир и — чистац!

А ја, као преблаги Јеша сав се упреподобио, па спакуј брже моје »амбуље«, и чики — са миље далеко — послах најсвесрдњи — поч. . .

Пресит гозбе и превелике неге кликнух му из пристојне даљине:

— Adieu, слатки чико!

Adieu! . . .

Ст. Бечеј 24. априла 1899.

Љуба

из потиског клуба.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Вратаровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.